

SINTEZĂ A TEZEI DE ABILITARE

PROVOCĂRI VECHI ȘI NOI ÎN BOLILE INFECȚIOASE

Conferențiar Universitar Dr. ȘTEFAN ION

Specialitatea: Boli infecțioase

Parcurs profesional, academic și instituțional

Teza de abilitare a Conferențiarului universitar dr. Ștefan Ion prezintă evoluția unei cariere construite la intersecția dintre bolile infecțioase, medicina militară, activitatea universitară, cercetarea aplicată și managementul medical. Documentul evidențiază continuitatea dintre experiența acumulată la patul bolnavului, provocările unor cercetări relevante, validarea și valorificarea rezultatelor prin publicații și monografii și integrarea acestora în formarea studenților și a medicilor rezidenți. Parcursul descris demonstrează maturitatea profesională și științifică necesară coordonării unor proiecte independente și a viitorilor doctoranzi.

Formarea medicală militară și specializarea în Boli infecțioase au fost completate prin supraspecializări în parazitologie și boli tropicale, medicină de călătorie și managementul serviciilor de sănătate. Un moment definitoriu l-a reprezentat participarea, în perioada 1995–1996, la misiunea ONU UNAVEM III din Angola, în calitate de medic-șef al Secției de Boli Infecțioase a Spitalului Românesc de Campanie din Viana. Experiența dobândită într-o regiune endemică pentru malarie a fundamentat ulterior teza de doctorat, publicațiile dedicate profilaxiei și tratamentului antimalaric și cele două ediții ale monografiei consacrate malariei. Activitatea clinică desfășurată în Spitalul Universitar de Urgență Militar Central „Dr. Carol Davila”, inclusiv exercitarea funcției de șef de secție în perioada 2008–2022, a consolidat competențele de coordonare, decizie și colaborare multidisciplinară. Cariera academică, începută în 2016, a fost confirmată prin obținerea titlului de conferențiar universitar în 2024. Recunoașterea profesională și științifică este reflectată de distincțiile militare și medicale, de dobândirea calității de membru asociat al Academiei Oamenilor de Știință din România în 2026 și de acordarea Premiului „Ion Moraru” pentru monografia „Malaria. Ediția a II-a, revizuită și adăugită”.

Contribuții științifice majore

Principală temă științifică, malarie și bolile tropicale, valorifică experiența clinică obținută în Angola și o transformă într-un program coerent de cercetare, educație și prevenție. Contribuțiile au vizat alegerea chimioprofilaxiei în zonele cu clorochinorezistență, rolul meflochinei în contextul epidemiologic al perioadei, diagnosticul precoce al malariei de import și utilizarea terapilor combinate pe bază de artemisină pentru limitarea apariției rezistenței. Teza de doctorat a sistematizat principiile profilaxiei, diagnosticului și tratamentului în funcție de zona geografică și profilul de rezistență. Monografiile publicate în 2015 și 2024 au transferat această experiență către comunitatea medicală și au contribuit la menținerea interesului pentru medicina tropicală și medicina de călătorie în România.

În domeniul hepatitelor virale, activitatea autorului urmărește aproape întreaga evoluție modernă a terapiei antivirale. Cercetările au inclus cuantificarea antigenului HBs și utilizarea

biomarkerilor pentru predicția răspunsului în hepatita B, evaluarea neinvazivă a fibrozei prin scoruri precum FIB-4, analiza tratamentului cu peginterferon și ribavirină, experiența cu boceprevir și tranziția către terapiile antivirale direct active. Participarea la studii clinice și cercetări de tip „real-world” a demonstrat eficaciența noilor regimuri, dar și necesitatea imperioasă a monitorizării pacienților cu fibroză avansată sau ciroză. Direcția a fost completată prin studiul seroprevalenței hepatitei E în populația adultă din România și prin documentarea unei triple infecții acute concomitente cu virusurile hepatitice A, B și E.

Cercetările privind infecția HIV reflectă trecerea de la tratamentul imunodeficienței avansate la managementul unei boli cronice, cu accent pe terapii moderne, comorbidități, creșterea calității vieții pacienților și importanța diagnosticului precoce. Au fost analizate introducerea inhibitorilor de integrază, malignitățile asociate, riscul cardiovascular și complicațiile infecțioase severe la pacienții imunocompromiși. Participarea ca investigator principal la proiectul european #aware.hiv reprezintă etapa actuală a acestei direcții. Proiectul promovează testarea HIV ghidată de condiții-indicator, identificarea oportunităților diagnostice ratate, utilizarea alertelor electronice, auditul și feedbackul, educația personalului, reducerea stigmatizării și conectarea rapidă a pacientului la îngrijire. Prin această abordare, cercetarea depășește nivelul observational, promovând modificarea practicilor instituționale.

În tuberculoza extrapulmonară, contribuțiile au subliniat dificultatea stabilirii diagnosticului la pacienții imunocompetenți, caracterul frecvent paucibacilar al bolii și importanța selectării probei biologice adecvate. Cazurile de tuberculoză peritoneală și limfadenită cervicală au demonstrat că rezultatele microbiologice inițial negative nu exclud boala, iar evoluția discordantă impune reevaluare clinică, histopatologică și moleculară. În domeniul endocarditei infecțioase, cercetările au evoluat către o platformă instituțională complexă, cu analiza etiologiei locale, a endocarditei pe proteze valvulare, a particularităților histopatologice și a formelor asociate consumului de droguri. Datele obținute privind adaptarea terapiei empirice la datele epidemiologice locale, evaluarea medico-chirurgicală precoce și necesitatea înființării unei echipe multidisciplinare care să reunească infecționist, cardiolog, chirurg de chirurgie cardiovasculară, microbiolog și anatomopatolog.

Studiile dedicate infecțiilor tractului urinar au identificat factorii implicați în recurență și în selecția uropatogenilor multidrog-rezistenți, în special la femeile vârstnice și aflate în postmenopauză. Cateterizarea urinară, antibioterapia antecedentă, recurențele multiple, diabetul, boala renală cronică și procedurile urologice invazive reprezintă elemente importante pentru evaluarea riscului. Rezultatele susțin trecerea rapidă de la tratamentul empiric la terapia țintită și deescaladarea după obținerea datelor microbiologice. Aceste cercetări se integrează în preocuparea transversală vizând rezistența antimicrobiană și stewardship-ul antimicrobian, incluzând supravegherea consumului de antibiotice, prevenirea transmiterii microorganismelor rezistente și aplicarea perspectivei One Health.

Direcția neuroinfecțiilor completează profilul interdisciplinar al cercetării prin studii despre cazuri privind encefalita virală transmisă prin căpușe, crizele epileptice asociate, manifestările neurologice post-COVID-19, nocardioza diseminată cu determinări cerebrale și mucormicoza

invazivă. Aceste contribuții evidențiază importanța corelării tabloului clinic cu investigațiile imagistice, neurofiziologice, microbiologice și imunologice, precum și necesitatea monitorizării sechelelor neurologice pe termen lung.

Plan de dezvoltare academică și științifică

Planul de dezvoltare academică propus reprezintă continuarea firească a activității desfășurate. Obținerea abilitării va permite integrarea într-o școală doctorală, coordonarea doctoranzilor și formarea unei echipe academice proprii. Activitatea didactică va fi modernizată prin actualizarea curriculară, învățământ bazat pe competențe, metode interactive, cazuri clinice, simulare și resurse digitale. O direcție distinctă o constituie dezvoltarea unor cursuri de boli tropicale și medicină de călătorie, alături de mentoratul studenților, rezidenților și tinerilor cercetători.

Prioritățile științifice viitoare includ realizarea unor registre prospective pentru malaria de import, endocardita infecțioasă, infecțiile urinare și neuroinfecții, extinderea cercetării privind hepatitele virale și infecția HIV, consolidarea programelor de stewardship și dezvoltarea proiectelor One Health. Planul prevede infrastructuri de date securizate, acces la diagnostic molecular, suport statistic și bioinformatic, colaborări multicentrice, atragerea de granturi și creșterea numărului de publicații în reviste cu vizibilitate internațională. Digitalizarea va susține atât educația, cât și cercetarea, prin baze de date interoperabile, alerte clinice, tablouri de bord, modele predictive și instrumente de suport decizional, utilizate cu respectarea eticii, confidențialității și integrității academice.

Concluzie

În concluzie, teza demonstrează coerența unui parcurs profesional în care activitatea clinică a generat teme de cercetare, cercetarea a produs rezultate cu aplicabilitate directă, iar acestea au fost implementate în educația medicală și în organizarea clinică medicală. Diversitatea domeniilor abordate este integrate în principii constante: importanța diagnosticului precoce, individualizarea tratamentului, utilizarea responsabilă a antimicrobienelelor, colaborarea multidisciplinară și medicina centrată pe pacient. Experiența clinică, activitatea publicistică, participarea la studii multicentrice, capacitatea managerială și implicarea didactică confirm potențialul autorului de a coordona cercetări independente și de a forma o nouă generație de medici și cercetători în domeniul bolilor infecțioase.